

ταχειας, οια Ισως δεν υπήρξε δια Ισον χρονικόν διάστημα εις ουδεμίαν άλλην χώραν. Έγινεν επίσης άφορμή μίας επί ενιαίων κατευθύνσεων εξελίξεως των συνεταιρισμών,

Ο νόμος 602 έχει υποστηλή πλήθος μεταβολών. Δυνάμεθα νά ειπώμεν ότι από της ψηφίσεώς του μέχρι σήμερα, δηλ. εις διάστημα τεσσαράκοντα πέντε ετών, έχει έκδοθη πεντηκοντάς νόμον δια των οποίων είτε επέρχονται τροποποιήσεις εις αυτόν είτε ρυθμίζονται θέματα άφορώντα εις επί μέρους συνεταιρισμούς, ένθ όπως είδομεν από τά σημεία τά όποια παρεθέσαμεν της εισηγητικής έκθεσεως του νόμου 602, εις μέν τήν Γερμανίαν εις διάστημα 47 ετών είχαν γίνει μόνον δύο μεταβολαί και εις τήν Αυστριαν επίσης εις διάστημα 40 ετών μόνον μία.

Δέν πρόκειται νά σχολιάσωμεν όλους αυτούς τούς νόμους, αλλά μόνον εκείνους οι όποιοι επιφέρουν τροποποιήσεις αι όποιαί δύνανται νά χαρακτηρισθούν ως έχουσαι σχέσιν με τάς βασικάς άρχάς του Συνεργατισμού ή ως αλλάσουσαι τάς τάσεις της νομοθεσίας.

Τούς επακολουθήσαντας νόμους θα διαιρέσωμεν εις τρία τμήματα.

Τό πρώτον μέχρι και τό 1936 περιλαμβάνει νομοθετήματα τά όποια διέπονται από φιλελευθέρας τάσεις. Τά νομοθετήματα ταυτα πλην των άρχών του Συνεργατισμού και των διατάξεων έν γενει των ζένων νομοθεσιών λαμβάνουν ύπ' όψει τά πορίσματα της μέχρι της έκδόσεως έκάστου ελληνικής συνεταιριστικής πειρας και τάς έκάστοτε ειδικάς ελληνικάς συνθήκας. Τό δεύτερον τμήμα από του 1936 μέχρι του 1944 περιλαμβάνει νομοθετήματα τά όποια υποτάσσουν τούς συνεταιρισμούς εις τό τότε πολιτικόν καθεστώς καθιερούντα έντονον ανάμειξιν έξωτερικών παραγόντων. Τό τρίτον από του 1944 μέχρι σήμερα περιλαμβάνει νομοθετήματα τά όποια έχουν βεβαίως δημοκρατικην πνοην, αντικατοπτρίζουν όμως τόσον τάς μεταβολάς εις τήν διάρθρωσιν της ελληνικής οικονομίας όσον και τάς τοιαύτας εις τήν περί Κράτους αντίληψιν, δεδομένου ότι καθ' ήμέραν γίνεται περισσότερο δεκτόν ότι ή Πολιτεία δύναται και πρέπει νά επεμβαίη έννεργότερον εις τήν οικονομικήν ζώην του τόπου.

Εις τήν πρώτην περίοδον διατάξεις αι όποιαί μάς ένδιαφέρουν, υπό τό ειδικόν πρίσμα με τό όποιον έξετάζομεν εις τήν σημερινήν όμιλίαν τήν συνεταιριστικήν νομοθεσίαν, είναι κυρίως τά δύο Νομοθετικά Διατάγματα του 1925, τροποποιούντα

τόν νόμον 602, ό νόμος 4640, ό νόμος 5289 κ.λ.π.

Τό πρώτον εκ των άναφερθέντων Ν. Δ. υπό χρονολογίαν 28 Όκτωβρίου 1925 και υπό τόν τίτλον «Περί έποπτείας και έλέγχου των γεωργικών συνεταιρισμών» τροποποιεί τόν τρόπον έγκρίσεως των καταστατικών, προβλέπον τήν δια Β. Δ. άνάθεσιν εις τινας ή εις όλους τούς Έπιθεωρητάς των Συνεταιρισμών του δικαιώματος της έγκρίσεως και τροποποίησης των καταστατικών κατά τάς διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας. Τυχόν παρά νόμον γενομένας έγκρίσεις καταστατικών ή τροποποιήσεις αυτών ήδύνατο, κατά ρητήν διάταξιν του νόμου, νά άνακαλέση ό ύπουργός της Γεωργίας. Κατά τόν τρόπον τουτον διετηρείτο ή ένότης εις τήν έρμηνείαν και τόν τρόπον εφαρμογής των διατάξεων του νόμου 602. Έπεχειρήθη δηλ. δια της διατάξεως ταύτης μία άποκέντρωσις της διοικητικής ύπηρεσίας των συνεταιρισμών, χωρίς όμως βασικήν μεταβολήν κατευθύνσεων και γραμμής της νομοθεσίας. Λέγομεν ότι δέν περιέχει τό νομοθέτημα τουτο ουσιαστικήν μεταβολήν, διότι κατά τήν εποχήν εκείνην οι Έπιθεωρηταί Συνεταιρισμών ήσαν δημόσιοι υπάλληλοι και έπομένως εις όργανα της διοικήσεως πάλιν άπέμενε ή άρμοδιότης αυτή.

Μέ άλλο τήν αυτής εποχής νομοθέτημα, τό Ν. Δ. της 28ης Νοεμβρίου 1925, επέρχονται ουσιαστικώτερα μεταβολαί και δη α) καθιερώνεται περισσότερα άποκλίσεις από τήν άρχήν του δημοκρατικού έλέγχου, διότι με τό άρθρον 24 αυτού άναγνωρίζεται εις τάς περιπτώσεις άρισμένων συνεταιρισμών επεξεργασίας προϊόντων (οίνοποιητικών, έλαιουργικών, τυροκομικών και επεξεργασίας όπωρών και λαχανικών) τό δικαίωμα όπως ό αριθμός των ψήφων, ό όποιος όπωσδήποτε θα είναι άνάλογος πρός τόν αριθμόν των ύποχρεωτικών μερίδων τάς όποιας έκαστον μέλος δύναται νά άποκτήση, καθορίζεται δια του καταστατικού άνώτερος των δύο, όχι όμως και άνώτερος των πέντε. Η μεταβολή αυτή ήτο συνέπεια της ανάγκης νά προσελευσθούν εις τούς συνεταιρισμούς της κατηγορίας ταύτης μεγαλοπαραγωγοί.

Διά του αυτού Νομοθετικού Διατάγματος, καθιερούται τό πρώτον και ή βασική συνεταιριστική άρχή της πολιτικής ουδετερότητος. Πράγματι με τό άρθρον 30 αυτού προστίθεται εις τό άρθρον 56 του νόμου 602, τό όποιον προβλέπει τάς περιπτώσεις διαλύσεως του συνεταιρισμού, και τετάρτη περίπτωσης, καθ' ήν ό